

Å redigere en tekst

I dette to-timerskurset jobber elevene konkret med å redigere en anmeldelse for internett. I arbeidet brukes en modelltekst fra uprisen.no. Kurset tar ca. 2 timer.

Mål: Å bli bedre til å disponere teksten, prioritere og få presentert meningene dine for leseren på en bestemt måte. Få bedre forståelse for hvordan folk leser på internett.

Kurset har to deler. Det er fullt mulig å bare gjennomføre en av delene.

Del 1: Redigering og disposisjon

Del 2: Overskrift

Del 1: Redigering og disposisjon

Til lærerne/innledning:

På desken i avisredaksjonene får redigererne inn tekster fra journalister. Redigerernes jobb er å gjøre teksten mest mulig leservennlig. Hvilke meninger vil vi ha fram? Hva skal stå i overskriften og ingressen så leserne blir lokket til å lese videre?

De fleste som leser på nett er utålmodige. Mange leser begynnelsen av anmeldelser og artikler, også faller leserne fra etter hvert som de kommer nedover på siden. Det er veldig få som fullfører en artikkel på nett. Du bør altså ikke vente til konklusjonen med å få fram budskapet ditt.

I sin anmeldelse av "Fordi jeg elsker deg" på uprisen.no presenterer Hannah Aksjøberg meningen sin i ingressen (innledningen). Så om du bare har lest en setning så vet du hva Hannah mener. Denne anmeldelsen har tydelige avsnitt. Den egner seg sånn sett til å klippe opp og settes sammen igjen på ulike måter. Omtrent sånn som journalistene jobber på desken i en avisredaksjon. Og det er dette elevene skal jobbe med i denne oppgaven.

Forberedelse:

Kopier opp anmeldelsen til Hannah Aksjøberg.

Klipp ut de fem avsnittene og del ut en oppklippet anmeldelse til hver av elevene.

1.

Elevene setter sammen anmeldelsen slik de mener den bør være.

Når elevene er ferdige kan du fortelle at leserne faller fra jo lenger ned i teksten de kommer. Dere kan snakke om hva en anmeldelse skal være. Hva er viktigst? Handlingsreferat eller meningene (handlingsreferatet kan dere jo lese bakpå boka...)?

2.

Nå kan de som vil endre på sammensetningen av avsnittene.

3.

Nå er det tid for å se hvordan elevene har satt sammen avsnittene. Spør hele tiden hvorfor de har valgt som de har valgt. Til slutt viser du originalen og dere kan diskutere den.

4. Kutt alt du kan!

Det finnes ikke en standardlengde for en anmeldelse. I VG er anmeldelsene korte og presise. I Morgenbladet og litteraturtidsskrift kan anmeldelsene være lange. Det er stor uenighet om dette, men en ting er alle enige om: Anmeldelsene må ikke inneholde unødvendige opplysninger og lange innholdsreferat. Kutt alt du kan! Leseren vil at du skal komme til saken!

Er det et avsnitt i anmeldelsen vi kan kutte? Er det noe uinteressant som kan kuttet? Husk å begrunne!

Del 2: Overskrift

På uprisen.no kan det ligge 50 anmeldelser av samme bok rett etter hverandre. Hvordan kan du få din anmeldelse som ligger som nr. 32 til å peke seg ut? En god overskrift vil hjelpe!

En overskrift til en anmeldelse kan si noe om boka og/eller din mening om boka.

Les mer om det i anmelderkurset til Uprisen.

Her har vi noen eksempler på overskrifter fra uprisen.no delt inn etter hva de belyser: Bokas tema, bokas handling, anmelderens meninger og/eller leseopplevelse. Under kommenterer vi følgende seks overskrifter fra uprisen.no:

«Hvordan ville du hatt det, om faren din var i krigen?»

«Vonde minner fra krigens dager»

«En skummel men knakende god bok»

«7 døgn før oss – en positiv overraskelse!»

"Blodig mesterverk"

«Menneskets undergang... kanskje»

*

«Kamouflasje» handler om ei jente som har en far i Afghanistan. Anmelderen her tar tak i temaet i overskriften:

«Hvordan ville du hatt det, om faren din var i krigen?»

*

«Glimt» er en grøsser hvor gjenferd fra 2. verdenskrig dukker opp.

I den første overskriften her tar anmelderen tak i temaet:

«Vonde minner fra krigens dager»

Spørsmålet er om dette er en god overskrift til en grøsser? Høres det ikke mer ut som en memoarbok fra 2. verdenskrig?

En annen anmeldelse av «Glimt» tar tak i sin egen opplevelse av boka:

«En skummel men knakende god bok»

Denne anmelderen får på en setning sagt noe om hva slags bok det er og kvaliteten på boka.

*

Overskriften til en anmeldelse av boka «7 døgn før oss» lyder sånn:

«7 døgn før oss – en positiv overraskelse!»

Anmelderen får her gitt uttrykk for sin leseropplevelse. Den positive overskriften smitter, eller? Men tittelen i overskriften er unødvendig, tittel og forside er godt synlig fra før på uprisen.no. Kutt alt som forstyrrer!

*

I overskriften til en anmeldelse av «I morgen er alt mørkt» beskriver anmelderen både boken og hvordan hun opplever boken:

"Blodig mesterverk"

I en annen anmeldelse av samme bok finner vi denne overskriften:

«Menneskets undergang... kanskje»

Frister denne til lesning av anmeldelse og bok?

*

Oppgave:

Strek under en nøkkelsetning i anmeldelsen til Hannahs anmeldelse av "Fordi jeg elsker deg". Denne setningen skal være utgangspunktet for en overskrift til anmeldelsen. En nøkkelsetning må si noe essensielt om boka, anmelderens mening, den må gjerne være godt formulert, det kan være noe du biter deg merke i.

Kanskje denne setningen er overskriften din? Men sannsynligvis må du vri litt på den, korte den ned og kanskje spisse meningen slik at overskriften vekker nysgjerrigheten hos leseren.

Jobb med egen anmeldelse:

Nå er det tid for å jobbe med din egen anmeldelse: Prioriter rekkefølgen på avsnitt. Skriv ingress og overskrift.

Dere kan også jobbe to og to hvor dere leser hverandres tekster og foreslår endringer.

Modelltekst:

Anmeldelse av Hannah Aksjøberg
Publisert på uprisen.no 7. oktober 2015.

«Fordi jeg elsker deg» av Helene Uri.

Da jeg leste «Fordi jeg elsker deg», ble jeg både trist, glad, og veldig provosert. Denne anbefaler jeg sterkt og gir terningkast 5.

Sekstenåringen Elin blir sammen med drømmegutten, Fredrik. Han er smart, morsom, jovial, romantisk og ikke minst fryktelig kjekk. Elin er stormende forelsket. Men selvfølgelig kan jo ikke alt stemme, og han viser seg å være en helt annen enn hun trodde.

I denne boka kan du lese om hvorfor mange ikke klarer å komme seg ut av voldelige forhold. Jeg leste den ut på en ettermiddag, og i det jeg la den fra meg måtte jeg ringe venninnen min å få ut frustrasjonen. Jeg ble nemlig fryktelig provosert av å lese om noe så grusomt som faktisk skjer hver dag mot både unge og voksne i verden, og i lille Norge. Helene Uri skriver godt og hun beskrev de fine øyeblikkene og de vonde på en måte som gjør at du «er der selv». Selv om dette ikke er en spesielt actionfylt bok synes jeg ikke at den ble for kjedelig og den hadde en god flyt.

Forsiden likte jeg godt selv om jeg ikke hadde sett for meg at den oransje fargen kunne passet, men det gjorde den så absolutt og tittelen forstår man når man leser boka.

Jeg anbefaler denne sterkt til både gutter og jenter. Forskning viser at det foregår mye fysisk vold, psykisk vold og som i denne boka, digital vold, hos både unge jenter og kvinner. Dette må belyses mye mer og bøker som handler om dette kan få ungdom til å få en større forståelse og selvfølgelig økt kunnskap.